

LENINA KĀROGS

LATVIJAS KOMUNISTISKĀ PARTIJAS PREIĻU RAJONA KOMITEJAS UN
PREIĻU RAJONA TAUTAS DEPUTĀTU PADOMES LAIKRAKSTS

IZNAK KOPS

1950. GADA 29. MARTA

Nr. 124 (5818)

18.

OKTOBRIS

OTRDIENA,

1988. GADS

Maksa 3 kap.

Latgales žurnālistu tikšanās

15. oktobrī Krāslavā notika Latvijas PSR Žurnālistu savienības Latgales zonas radošās apvienības sanāksme. Piedalījās žurnālisti no Krāslavas, Ludzas, Rēzeknes, Jēkabpils, Preiļu un Daugavpils rajonu, kā arī no Daugavpils pilsētas laikrakstu redakcijām.

Krāslavas rajona laikraksta «Komunisma Ausma» fotokorespondents A. Gončarovs kolēģiem pastāstīja par savu radošo komandējumu uz Sibīriju. Žurnālisti apsprieda aktuālas ekoloģiskās problēmas, un šo problēmu atspoguļojumu zonas laikrakstos. Avīžu apskatu sniedza Latvijas Dabas un pieminekļu aizsardzības biedrības atbildīgā redaktore I. Zēberga. Žurnālisti pārrunāja Latvijas Tautas frontes dibināšanas kongresa rezultātus un LTF darbības apgaismošanu vietējos laikrakstos. Apspriedi arī citi žurnālistu darba jautājumus.

Zonas radošās apvienības sanāksmē piedalījās Latvijas PSR Žurnālistu savienības valdes atbildīgais sekretārs E. Rācenis un partijas Krāslavas rajona komitejas pirmais sekretārs J. Dmitrijevs.

P. STRAUTS

Tāds kongress Latvijā nav bijis

● Šobrīd laikam gan nav svarīgākas tēmas par Latvijas Tautas frontes izveidi. Par to runā un strīdas radio, televīzijā, presē un draugu pulkā...

Tiklīdz no Rīgas, no LTF dibināšanas kongresa, atgriezās tā delegāts Preiļu 1. vidusskolas skolotājs EDGARS MUKĀNS, steigšos uzdot viņam vairākus jautājumus, kas varētu interesēt mūs, mājās palicējus, LTF atbalstītājus.

— Mēs gan sekojam kongresa gaitai pa televizoru, radio, bet kāda isti tais dienās bija atmosfēra, kāda sajūta jums, delegātiem un ridiniekkiem?

— Bijām kā «uzvilkti». Lai arī strādājām līdz trijiem naktī, lai arī naktis gulējām labi, ja pa sešām stundām, taču interese ne mirkli neatslāba.

Tā kā kongress darbu sāka agri, beidza — vēlu, pilsētu un vidzemes meko daudz neredzēju, taču ap Politiskās izglītības namu bija ļoti daudz cilvēku. Viņi jūta līdzīgu visam, kas notiek zālē, diskutēja un iesūtīja zīmītes. Visu laiku jutām interesi un līdzīgu domāšanu no ārpusēm.

— Kas uz jums šīs dienas atstāja vislielāko iespaidu?

— Laikam gan tas bija 7. oktobris Mežaparkā. Tautas manifestācija «Par tiesisku valsti

Latvijā». Kad tautai beidzot nāca ārā tas, kas ilgus gadus bija iekšā. Neizteikts.

Cilvēku bija pie 100 tūkstošiem. Ļoti disciplinēti. Arī uz izeju virzoties, cits citam palīdzot, nozaudētās mantas atdodot. Dziedošos tramvajos līdz Rīgas centrām braucot.

Jā, par dziedāšanu. Arī kongresā vienoties, ka tiklīdz ies pārāk asi vai pārāk grūti — dziedāsim. Tā arī darījām. Jo, kas tā par tautu, kas nedzied? Mums, latviešiem, ir tik daudz dziesmu, ko garus gadu nedziedājam un kurām mēs, jaunā paaudzē, tagad ne vārdus, ne melodijas lāgā nezinām. Tagad tās jāmacās. Visiem.

— Bet nu — par kongresu. Vai tas, jūsuprāt, savu LTF dibināšanas kongresa — misiju izpildīja?

— Jā, noteikti. Jo, manuprāt, galvenais bija Latvijas Tautas fronti nostabilizēt kā juridisku personu, kā organizāciju. Ar savu statusu, ar Programmu un Statūtiem. Ar savu vārdu.

— Jūs, Edgar, tagad esat LTF domes loceklis...

— Jā, bet savu kandidatūru gribēju atsaukt. Sākumā — par labu studentiem, tad — V. Avotiņam. Aizsūtīju zīmīti, bet mani apsteidza. Tā nu es paliku domes sastāvā.

Man vaicā, vai bija iēga visiem priekšlikumiem, katra domes kandidāta apspriešanai? Es saku — bija iēga un ļoti liela nozīme. Salīdziniet, kāds bija domes sastāvs sākumā un kāds tas izveidojās beigās. Par tagadējo sastāvu esmu simtprocentīgi pārliecināts. Tie ir cilvēki no tautas. Par viņiem bija vērts pacīnīties, atdot savas vietas — E. Berkļavam, V. Avotiņam.

Nu jā, bija daži nepatīkami momenti..., bet LTF taču var salīdzināt ar bērnu, kas tikko piedzimis, tikko sevi apzinās un pat vēl šļūpst... Tāpēc, ja arī kongresa gaitā bija kādi starpījumi, uz šī rēķina tie «norakstāmi».

Viss bija jauns. Līdzīgs kon-

gress Padomju Latvijā taču nav bijis.

— Uzstāšanās bija tik dažādas un vienlaikus līdzīgas...

— Bija daudzveidīgas platformas un idejas, bet kongresa delegāti nebija viens pret otru, bet gan — visi kopā. Visi domāja, sekoja citu domu gaitai, izvirzīja savējo. Idejas attīstījās, jo ideju līmeni cīnīti jānotiek absolūtas demokrātijas un atklātības apstākļos. Tas ir normāli. Ja kādam nebūs taisnība, ja viņam nepiekrītīs, tad arī nesekos. Un nevienam šobrīd nav tiesību uz «patiesību pēdējā instancē».

Kuras uzstāšanās man palika prātā? I. Kalniņa, J. Rukšāna, M. Vulfsona, karaskolas kuranta... Daudzas...

Es pats kongresā neizteicos, jo visi runāji pateica tieši to, ko vajadzēja. Es tik asi, konkrēti neprastu. Rajonā savā auditorijā es jutos droši. Kongresā — mācījos. Mācīšos arī domē.

Bet, ja atklāti, kongress manas domas nevis nolika katrā savā vietā, bet gan radīja vēl lielāku sajukumu nekā pirms kongresa...

(Nobeigums 2. lpp.)

Partijas dzīve: pārskati un vēlēšanas

POLITISKĀ situācija šodien mainās ļoti strauji. Visās mūsu sabiedrības dzīves sfērās uzvar pārbūve — process, kurš apstiprināts ar partijas XIX Vispārējās konferences, Latvijas Komunistiskās partijas CK plēnuma rezolūcijām un republikas Augstākās Padomes sesijas lēmumiem. Sajā saspringtajā un atbildīgajā laikā posmā komunistiem noteikti jābūt pārbūves procesa avangardā. Diemžēl notikušās partijas pārskata un vēlēšanu sapulces liecina, ka ne visur tā tas ir.

NĒSEN pārskata un vēlēšanu sapulcē notika republikāniskā projektēšanas un mājbuves tresta partijas pirmorganizācijā. Rajonā šo partijas organizāciju pamatoti uzskata par vadošo, jo tā apvieno savās rindās apmēram 150 komunistus. Rajona rūpniecības uzņēmumu un celtniecības organizāciju komunisti vienmēr ir uzskatījuši šī kolektīva viedokli par autoritatīvu.

Partijas sapulcē pārskata ziņojumu nolasiņa partijas komitejas sekretārs P. Vartminkis. Viņš izteica domu, ka komandējoši administratīvajam vadības stilam vēl ir dziļas saknes un arī pārvaldes augstāko ešelonu birokrātiskā mašīna vēl ir pietiekami stipra. Kā piemēru P. Vartminkis minēja republikāniskās apvienības «Lauku celtnieks» vadības atbilstīgu — uz tresta partijas komitejas atkārtotajiem aicinājumiem ertasties komunistu sapulcē tā nereaģēja.

Trestā sakrāties daudz tādu problēmu, kuras prasa konkrētu un neatliekamu risinājumu. Tieši par risināšanas iespējām arī gribētu dzirdēt tresta komunisti. Tā sauktais noliktavas laukums pašreiz līdz nēdēlai iespējami pilns ar konteineriem. Daudzi no tiem šeit stāv jau gandrīz gadu. Māju sienu paneļi un citi izstrādājumi uzšūc mitrumu, uzbrīst, kļūst nelietojami. To laikam zina jau katrs rajona iedzīvotājs, jo par šo jautājumu pēdējo gadu laikā neskaitāmas reizes gan runāts partijas, arodbiedrību un citās sapulcēs, gan rakstīts rajona laikrakstā. Diemžēl māju pamatu sagatavošanā stāvoklis tā arī nav uzlabojies, koksnes skaidņu plātnu cehs ioprojām cieš zaudējumus tikai tā dēļ, ka izstrādājumi bojājas, ilgstoši atrodoties noliktavas laukumā.

Gribas jautāt — cik ilgi tā turpināsies? Tā kā komunisti vēl nav saņemusi pozitīvu atbildi, viņi nolēma kārtējo reizi griezties pēc palīdzības republikāniskajā apvienībā «Lauku celtnieks».

Ziņojumā P. Vartminkis asi izvirzīja jautājumu par jaunu kadru sagatavošanu

nodaļu, dienestu un cehu vadīšanai. Trestam tas ir aktuāli, jo vecie pieredzējušie kadri aiziet, bet jaunie vēl nopietni jā-sagatavo šim darbam.

Runātājs bija jūtami norūpējies arī par to, ka tresta pārvaldes aparāta darbinieku skaits nevis samazinās, kā bija solīts, bet gan gluži otrādi — palielinās. Partijas komitejas jaunajam sastāvam nepieciešams līdz galam izstrādāt tresta pārvaldes struktūru un kopā ar administrāciju un arodkomiteju beidzot atrisināt šo jautājumu.

Neapejot asos stūrus

Pārskata ziņojumā tika skartas arī citas problēmas. Piemēram, racionalizatoru darba apskums cehos, arodkomitejas nepietiekamās rūpes par darba apstākļu uzlabošanu. Bez tam gausi tiek risināti jautājumi par gatavošanos ziemai un kārtējo remontu. Daudz vēl jādarā, lai attīstītu un nostiprinātu savu atpūtas bāzi Elpatorijas rajonā u. tml.

Debates pēc pārskata ziņojuma bija interesantas un, var teikt, asas. Komunisti J. Sevčovs norādīja, ka nesē veiktos partijas organizācijas darba socioloģisko pētījumu rezultāti nav iepriecināši. Daudz kas vēl darāms, lai partijas darbs kļūtu auglīgāks un rezultatīvāks. Bez tam J. Sevčovs uzsvēra, ka vispirms vajag pārskatīt naudu un tikai tad «būvēt» lielus plānus. Jo nākamgad trestam jāveic ļoti daudz: jāuzbūvē 50 dzīvokļu dzīvojamā māja, sagatavi cehs, kompresoru telpa, jārekonstruē bāze SPMK Jelgavas reģionā, jāpiedalās dzīvokļu celtniecībā kolhozā «Rīts». Jāstrādā arī citos būvobjektos.

Sapulcē lietišķi runāja mājbuves ceha maiņas meistars L. Linužs. Viņam rūp, lai tresta partijas organizācija atkal atgūtu autoritāti. Jā, par kādu gan autoritāti var būt runa, ja nevienā ceha sapulcē nav piedalījusies neviens no rūpnīcas vadītājiem. Viņi taču tā arī nezina, par ko uztraucas ceha komunisti.

Kritiskā stāvoklī ir mājbuves cehs. Daudz problēmu sagādā jauna tina māju ražošanas apģūšana. Strādnieku vidū nav veikts izskaidrošanas darbs, nav stāstīts, piemēram, par izcenojumiem un citiem iautājumiem. Vēl nav izdevies atrisināt iautājumu par ražošanas atlikumu pārdošanu iedzīvotājiem. Bet pilsētas izgāz-

tuvē, kur rūpnīca izgāz atkritumus, cilvēki meklē un atrod daudz noderīgu materiālu. Tātad iznāk, ka esam pārāk bagāti, ja atļaujams izmest vērtīgas izejvielas. Partijas komitejai sadarbībā ar administrāciju šī problēma jārisina nekavējoties. L. Linužs asi kritizēja pašreizējo komplektēšanas kārtību. So dienestu neritmisķā un nevižīgā darba dēļ nereti jāražo mājas ar brāķi, kurš pēc tam jānovērš. Cehā strādājošos tas uztrauc, viņi nevar būt lepnī par saražoto produkciju.

Partijas komitejas sekretāra vietnieks J. Jonikāns savā runā lielu uzmanību pievērsa ideoloģiskajam darbam, cieši saistot to ar komunistu pašdisciplīnu. Jebkuras sabiedriskas organizācijas galvenais spēks ir tās disciplīna. Diemžēl mūsu disciplīna ir ievērojami pasliktinājusies, teica J. Jonikāns. Savukārt paaugstinājusies Tautas frontes un citu neformālo apvienību biedru aktivitāte un disciplīna. Jau kopš partijas nodibināšanas laikiem disciplīna tajā bijusi pati pirmā prasība.

Mājbuves ceha maiņas priekšnieks P. Krivojs ar satraukumu runāja par to, kādos apstākļos jāstrādā viņa biedriem. Visus uztrauc formaldehīda pārlieku augstā koncentrācija šajā cehā. Konkrēti — cik augsta tā ir un ko dara rūpnīcas arodkomiteja kopā ar administrāciju, lai stāvokli uzlabotu? Vai partijas komiteja kontrolē šos pasākumus? Tika izvirzītas arī citas ražošanas rakstura problēmas. Nobeigumā runātājs atzīmēja, ka partijas organizācijai vairāk jāstrādā ar strādniekiem, jāmaina sava attieksme pret viņu izteiktajiem lūgumiem un prasībām.

Ļoti iespaidīgi pārbūves garam atbilstoši runāja SPMK Ogres iecirkņa meistars V. Moškova un SPMK Jelgavas iecirkņa meistars V. Klīmanovs. Viņi tresta partijas komitejai ieteica izbraukt uz Bauskas rajonu un sarīkot tur komitejas sēdi, uzaicinot uz to gan par celtniecības darbu atbildīgos rajona vadītājus, gan arī republikāniskās apvienības «Lauku celtnieks» dienestu pārstāvjus, jo situācija tur ir sarežģīta.

Nobeigumā runāja eksperimentālās koksnes konstrukciju rūpnīcas galvenais inženieris D. Jegorovs un tresta pārvald-

nieks V. Veide. Viņi atzīmēja, ka šī gada deviņu mēnešu plāna izpilde sagādāja grūtības, tomēr kolektīvs sekmīgi tika galā ar šo uzdevumu. Darbu nopietni apgrūtinājis gan tas, ka bijuši pārtraukumi celtniecības konveijera darbā, gan objektu nelabvēlīgais izvietojums (tie «izmētāti» pa visu republiku), gan darbuzņēmēju lielais skaits.

Sogad plānots izgatavot 1100 mājas, bet nākamgad bija paredzēts palielināt to izlaidi vēl vairāk — līdz 1300 mājām. Diemžēl būs jāsamierinās ar iepriekšējo ražošanas līmeni, uzlabojot māju kvalitāti, izstrādājot to jaunas modifikācijas un pilnveidojot vecās. Pēdējā laikā celtniecībā ievērojami pasliktinājusies apgāde. Īpaši tas sakāms par apgādi ar vairākiem deficītmateriāliem. Būvmateriālu ražošanā izveidojusies situācija liek nopietni domāt par šīs nozares perspektīvām republikā.

Debates tika uzsvērts, ka ievērojami jāpaaugstina partijas komitejas loma, ka partijas komitejas sekretāram jāklūst par atbrīvoto partijas darbinieku un viņš jāiekļauj partijas rajona komitejas biroja sastāvā, ņemot vērā tresta partijas organizācijas nozīmīgo lomu. Savukārt republikāniskā projektēšanas un mājbuves tresta pārvaldnieks jāizvirza par Latvijas KP CK locekli vai locekļa kandidātu. Šāda rīcība būtu atzīstama par pareizu, ņemot vērā tresta pašreizējo lomu.

Interesanti noritēja partijas komitejas jaunā sastāva vēlēšanas: kandidātu bija daudz, tika ievērota demokrācija. Komunistiem bija iespēja apspriest visas kandidatūras — gan tās, kuras bija izvirzītas ievēlēšanai tresta partijas komitejas un rajona komitejas sastāvā, gan arī partijas rajona konferences delegātu kandidātūras. Par tresta partijas komitejas sekretāru atkārtoti ievēlēja P. Vartminksi.

SAPULCĒ parādīja, ka tresta partijas organizācija ir darba kolektīva kaulīnieciskais avangards. Tā atveseļo morāli psiholoģisko klimatu kolektīvā, veido pareizas nacionālās attiecības, aktīvi piedalās ražošanas, kā arī sociālo un sadzīves jautājumu risināšanā. Pašreizējā politiskā situācija no ikviena komunistu prasa aktīvu un nosvērtu pieeļu sakarā ar šos problēmu risināšanai. Citiem vārdiem, gan komunistam, gan bezpartiskajam jāatrod sava vieta un loma sabiedrības pārbūves procesā.

P. ROMANOVS,

Latvijas KP rajona komitejas otrais sekretārs

Tāds kongress Latvijā nav bijis

(Nobeigums. Sākums 1. lpp.)

— Domāju, ka tā ir ar mums visiem, vismaz — ar vairākiem, kas uzmanīgi sekoja kongresa gaitai. Bet krietnu devu optimisma, ticības saviem spēkiem un LTF nepieciešamībai, nepieciešamībai arī mūsu rajonā, kongress taču deva?

— Jā, tagad galvas jācel augšā. Jāsagatavo «augšne», proti — viss, līdz kam Rīga nonākusi pēdējā gada laikā, jānovada līdz mūsu rajonam. Mums līdz tam jānonāk pakāpeniski. Nedrīkst forsēt notikumu gaitu un LTF biedru skaitu. Vispirms jāatīsta sabiedriskā doma. Lai tā kļūst spēcīga. Tāpat nevar tā vienkārši — ņemt lāstus un labot visas vecās kļūdas. Viss jāpadomā. Brīvi jāizsaka savas idejas. Dažādas un par visām mūsu dzīves sfērām. Gan jau tās ar laiku sakārtosies, izklīdīs «eiforija» un tad sāksies praktiskā darbošanās.

Kongress savu izdarījis. Taču situācija tagad sarežģīta, un cīņa būs smaga, jo konservatīvie spēki vēl ļoti spēcīgi. Taču zaudēt šo cīņu nedrīkst, tad — beigās. Kam? Latviešu tautai. Un ne tikai latviešu, bet arī citām mazajām tautām. Padomju Savienībai kā brīvprātīgu valstu savienībai, varbūt pat sociālistiskās sistēmas idejai kopumā. Vēl jau var pagūt daudz ko izmainīt, lai tā nebūtu, lai visā valstī nenonākam līdz ekonomiskajai krīzei.

— Ko jūs uzskatāt par šobrīd svarīgāko LTF darbību?

— Latvijā beidzot jātiec skaidrība ar pilsonības jautājumu. Un te nu ir ne tikai Latvijas, bet arī Lietuvas un Igaunijas republiku atšķirība, teiksim, no Tautas frontes Maskavā, kur galvenais ir ekonomiskais, sociālais jautājums, mums — nacionālais.

Cilvēkiem jānod informācija par to, kā pilsonības jautājums atrisināts citās valstīs. Ja var ticēt LTF kongresā izskanējušajai domai, amerikāņiem pilsonības jautājumu nosaka kodekss, kurā normatīvi ir uz 159 lappusēm.

Tautas frontes pārstāvju dažs labs tagad sauc par rasistiem un nacionālistiem. Bet tad jau visa pasaule sastāv tikai no rasistiem un nacionālistiem vien, jo ikvienā zemē tiek aizsargātas tās tautas intereses, kura tur dzīvo. Tikai pie mums tā diemžēl nav.

Galū galā īsts internacionālists pirmām kārtām domā par otras tautas interesēm. Pašlaik Latvijā apdraudēta tieši latviešu valodas un līdz ar to — latviešu tautas nākotne. Tāpēc ir vajadzīga cita tautu pārstāvju, kuri uzskata sevi par internacionālistiem, reāla palīdzība. Ikvienam Latvijā dzīvojošam nelatvietim ir jāzina

un jāciena latviešu valoda. Un, kā man liekas, lai piešķirtu Latvijas pilsonību, ir jāpierāda, ka esi gatavs kopā ar latviešu tautu cīnīties par tās interesēm. Ja tas vajadzīgs, kaut vai ierakumos. Bet, ne jau vienkāršoti — līdz ar pieciem vai desmit te nodzīvotiem gadiem. Piemēram, M. Kosteneckai es Latvijas pilsonību piešķirtu bez vārda runas.

— Kā LTF darbā būs ar atbalstu no Latvijas valdības pusēs, ar partijas biedru atbalstu un sadarbību? Kā vajadzētu būt?

— Nu jau republikas vadība beidzot nonāk cilvēki, kas saprot, ka tautas intereses jāizstāst. Nedrīkst aiziet no atbildības, kā visbiežāk ir noticis. Par vadītājiem jākļūst tiem, ko atbalsta tauta, nevis tiem, ko formālā iecel.

Rajonā, pēc manām domām, ir ļoti bēdīgs stāvoklis tieši ar vadītāju kadriem. Citos rajonos LTF atbalsta grupu organizatori un iniciatori ir partijas rajona komitejas pirmais sekretārs, sekretāri, vadošie darbinieki. Pie mums, visi jūtām, līdz tādām brīdīm tālu.

Ar Komunistisko partiju Latvijas Tautas fronti nevajadzētu būt opozīcijai. Ar daļu partijas mēs patiešām ejam vienā solī, bet ar otru daļu... Laikam jau jāpāce, ka būt partijas biedram vēl nenozīmē būt komunistam. Komunisti vienmēr bijuši kopā ar tautu.

Nu jau atgriezami pie leņinskajām normām. Ja tās ievērosim, tad arī izzudīs tā plaisa, kas izveidojusies starp tautu un partiju. Tad Latvijas Komunistiskā partija būs ar savu — latviešu tautu — un par to.

— Vai Baltijas republikām tik daudz kas nebūtu jārisina kopīgi?

— Kaut arī katrā republikā ir sava apstākļu specifika, atšķirīgi tuvākie konkrētie uzdevumi, jāstrādā kopā. Tāpēc jau Igaunijas, Lietuvas, Latvijas Tautas frontēm nav jāvienojas, bet gan — vienmēr jājūtas kopā. Jāsadarbojas.

Tautas fronte saviem locekļiem nesola nekāda privilēģijas, personīgo izdevīgumu, tieši otrādi — nāksies ziedot brīvo laiku, sasant arī nesaprašanu, nepatiku. Pat LTF domē, valdē nav nevienas atbrīvotas, atalgotas personas.

Taču cilvēki, kas jau pārmērīgi pozitīvas pārmaiņas dzīvē paši vēlas piedalīties ekonomiskās reformas realizācijā, mūsu sabiedrības demokrātijā, tās ir viņu tiesības, un Tautas frontes uzdevums ir nodrošināt tās realizēt.

Lai rajona LTF locekļiem šis darbs, lai sokas jums. Edgars

Paldies par sarunu! Intervēja S. JOKS

Atgriežoties pie publicētā

„Mums vajadzīga patiesība“

● Vārkavas vidusskolas vēstures skolotāja J. Pizēļa raksts «Mums vajadzīga patiesība» («Leņina Karogs», 13. augusts), kurā autors izteica savu viedokli par 1940. gada vasaras notikumiem Latvijā, lasītāju vidū radījis rezonansi, kura nebūt nav viennozīmīga. Ar dažām redakcijai adresētām vēstulēm jau iepazīstinājām materiālu kopojumā laikraksta 30. augusta numurā. Šodien atkal atgriezami pie jautājuma par vēstures likločiem Latvijā.

Lasot republikas presē rakstus par vēsturiskajiem notikumiem 1939.—1940. gadā, var redzēt, ka cilvēku izpratnes līmenis ir dažāds. Manuprāt, daži rakstītāji vēsturisko patiesību, vai nu tiši gribēdami, vai arī nezinādami, izkropļo. Tā var rasties jaunas problēmas, sarežģīties pārbūves darbi. Bet mums vajadzīga patiesība, tādēļ gribu izteikt savu viedokli, jo esmu šo notikumu aculiecinieks.

Piekrītu, ka šodien pareizi atspoguļoti Latvijas vēsturē 1939.—1940. gada notikumus nav viegls uzdevums. Tas bija ļoti sarežģīts laika posms. Taču visiem notikumiem ir savs atbilstības sākums. Es uzskatu, ka Latvijas vēsturē pagriezienu iezīmēja 1939. gada 23. augusts, kad tika parakstīts Ribentropa — Molotova slepenais līgums.

Uzsvēru — slepenais, jo tieši šinī līgumā un tā papildprotokolos Hitleris ar Stalīnu izlēja Polijas, Lietuvas, Latvijas, Igaunijas un arī Somijas likteņus. Jau tad viņi nosprauda robežas. Taču arī Somiju Stalīnam neizdevās tikt tik viegli galā kā vēlāk ar Baltijas valstīm. Soti vairāk nekā trīs mēnešus sīkti turējās pretī. Ko pēc Somijas atlika darīt Lietuvas, Latvijas un Igaunijas valdībām? Pretoties? Tas būtu neprāts. Stalīna pirmais solis bija Sarkanās Armijas kara bāzu izveidošana Baltijas valstīs. Nākamais solis tika sperts 1940. gada jūnijā, kad Latvijai tika izvirzīti sado-

mati līguma pārkaupumi.

Vai 1940. gadā Latvijā bija revolucionāra situācija? Runājot godīgi, es uzskatu, ka nebija. Tā bija okupācija. Bez Sarkanās Armijas ienākšanas nekādas tamlīdzīgas nebūtu noticis. Vispirms jau tāpēc, ka toreiz Latvijā bija ļoti maz komunistu un Darba jaunatnes savienības biedru. Jā, bija daudz neapmierināto ar Ulmaņa valdīšanu. Un pirmām kārtām tās partijas, kuras Ulmanis bija aizliedzis pēc 1934. gada 15. maija apvērsuma. Piemēram, sociāldemokrātu partija un Strādnieku un zemnieku savienība, kas bija lielākā partija. Jau sen plānoja Ulmaņa gāšanu. Bet Ulmanim līdz otrā pasaules kara sākumam bija stiprs pamats zem kājām.

Atvērējās arī fašistiskā organizācija «Pērkonkrustieši», kuru Ulmanis tāpat bija aizlēdzis. Tādēļ devēt Ulmanim par fašistu, manuprāt, ir negodīgi. Viņš bija diktators — nacionālists. Pret Ulmaņa valdību uzstājās arī tie, kuri no Rīgas tika sūtīti strādāt lauku un meža darbos, kūdras purvos, gipsakmens lauztuvēs. Sākoties otrajam pasaules karam, Latvijas rūnīca samazināja strādnieku skaitu. Lai stāvokli kaut cik glābtu, Ulmanis nolēma bezdarbniekus uz laiku nodarbināt citos darbos. Par šādu «gādību» 1940. gada jūnijā un jūlijā viņi izvēlās ielās ar plakātiem «Nost Ulmani!».

Latviešu tautā valdīja demokrātisks noskaņojums, tā prasīja nodibināt godīgu cilvēku valdību, kura saglabātu Latvijas neatkarību. Profesora A. Kirhenšteina valdību tāpēc atbalstīja tie paši sociāldemokrāti, Strādnieku un zemnieku savienības biedri, lielākais tautas vairākums. Tāpēc toreiz plūvoja gan sarkanie, gan sarkanbaltsarkanie karogi, bet plakāti vēstīja: «Balsosim par demokrātisku, brīvu un neatkarīgu Latviju!». Taču Višinskis, uzturēdamies ilgu laiku Rīgā, izrikojās pa

savam. Kas notika tālāk, labi zinām. Visus latviešu tautas cēlos, demokrātiskos sapņus iznīcināja stalinisms.

Tādas isumā ir manas aculiecinieka atmiņas par 1939.—1940. gada notikumiem Latvijā.

L. VIKSNA
Līvānos

Rakstīt mūs pamudināja ne tikai skolotāja J. Pizēļa raksts, bet arī M. Noskova izteiktā viedoklis («Leņina Karogs», 30. augustā, Red. piez.).

Mums pavisam nav skaidrs, ko par gandrīz 50 gadus veciem notikumiem var spriest cilvēks, kurš Latvijā ieradies pirms 16 gadiem. M. Noskova raksts vairāk atgādina teorētisku sacerējumu, kaut gan vajadzētu runāt konkrēti. Un to var darīt tikai aculiecinieki. Ja pēc tam kāds teiktajam nepiekrīt, lai savu patiesību pierādā ar konkrētiem faktiem. Piemēram, lai sniedz atbildi uz jautājumu: kā izskaidrot faktus, ka jau 1940. gada pavasarī tika parakstīts iespiešanai PSRS karšu atlants, kurā uzraudīts, ka Latvija jau ietilpst PSRS sastāvā?

Patikami, ka raksta autors M. Noskova ir lasījis V. Lāča un J. Raiņa darbus, taču diez vai no romāniem var gūt pareizu informāciju par tā laika notikumiem. Jo vairāk tāpēc, ka arī V. Lāča romāni tikuši pārskatīti un laboti Stalīnam vēlamā gultnē. Droši vien rakstnieks bija spiests to darīt, jo pat tagad, demokrātijas un atklātības laikā, ne visiem pietiek drosmes būt atklātiem un sacīt to, kas bija īstenībā.

Tas viss ir tik spēcīgi ieskaņojies, ka turpinām melot tālāk, lai gan jau varam runāt arī brīvi, nebaudoties. Ja turpināsim melot arī turpmāk, tas neveicinās mums labāku dzīvošanu. Gribētos, lai par Latvijas vēstures notikumiem biežāk rakstītu tādi cilvēki kā skolotājs J. Pizēlis, kuri patiešām bijuši šo notikumu aculiecinieki.

S. SKUTELIS, J. JAUDZEMS
Preiļos

● KOMENTĀRA VIETA

Mums vēstuli atsūtījusi arī līvāniete B. Visocka, kura tāpat atbalsta skolotāja J. Pizēļa viedokli un polemizē mūsu laikraksta 30. augustā publicētajās M. Noskova un T. Zvidriņas vēstulēs izteiktajām domām. Loti plašu vēstuli par 1940. gadu Latvijā uzrakstījis C. Cinkors. Tajā viņš papildina ar faktiem skolotāja J. Pizēļa rakstā atspoguļoto. Diemžēl šo vēstuli nevaram izmantot, jo autors, izņemot savu uzvārdu, citus datus nav paziņojis, tāpēc vēstule uzskatāma par anonīmu.

1940. gada vasaras notikumi patlaban ir gan sabiedrības, gan profesionālu vēsturnieku uzmanības centrā. Turpinās arhīvu un dokumentu pētījumi. Savas domas izsaka ne tikai mūsu republikas vēsturnieki. Šodien iepazīstinām ar PSKP XIX Vissavienības konferences delegāta, vēstures zinātni profesora J. Afanasjeva (Maskava) viedokli par Baltijas valstu vēstures problēmām. So viedokli viņš izteica, tiekoties ar Igaunijas ideoloģisko aktīvu un — tas bija publicēts laikrakstā «Sovetskaja Estonija» šī gada 29. septembra numurā.

Padomju Savienība ievada

savu karaspēku saskaņā ar līgumu un Baltijas republikām atlika tikai tam piekrist. Drīz vien ierobežotajam karaspēka kontingentam bāzēs nāca klāt jaunas karaspēka vienības, bet jau bez jebkādas atļaujas. Kā zināms, Somija nepiekrīta pieņemt savā teritorijā pat ierobežotu karaspēka kontingentu. Sākās kaunpilnais Somu karš.

Rnuāt par mierīgu sociālistisku revolūciju padomju karaspēka klātbūtnē, manuprāt, nevar. Kas attiecas uz balsošanas mehānismu, brīvprātīgu piekrišanu utt., tad nedrīkst aizmirst, ka viss minētais taču norisinājās 1940. gadā, un mēs zinām, kāda tad bija mūsu valsts un kā pie mums pašiem notika vēlēšanas, balsošana utt. Baltijas valstis pēc balsošanas sākās deportācija. Tā ka par brīvprātīgu vajag runāt vismaz uzmanīgi. Tāpēc var, cik vien grib, censties atgāgt notikumu gaitu, atsaucoties uz izvēli «vai nu Hitleris vai Stalīns». Tādai jautājuma nostādnei principā var pievienoties, taču no tā, ka Baltijai vienīgā reālā alternatīva bija Hitleris, vēl neizriet, ka vienīgais labums bija atdoties Stalīnam. Tātad ir pienācis laiks atzīt, ka tā bija staliniska akcija, ka tika ieviests karaspēks, ka reālas okupācijas apstākļos viss turpmākais — pievienošana utt. — tas viss bija tikai tehnikas jautājums.

Sis 30.—40. gadu realitātes atzišana nepavisam nav signāls tam, lai pārsvītrotu visas sekojošās desmitgades vaj, pieņemsim, izvirzītu jautājumu par Baltijas valstu atsvešināšanos, izstāšanās no Padomju Savienības. Mēs apspriežam vēsturiskas netaisnības, taču — neatziezeniska procesa ietvaros. Palaikam to ir grūti apzināties, bet tas ir nepieciešams. Mēs dzīvojam pasaulē, kur pārlemšana ar spēku ir dzīvības iznīcināšana. Ir taču pagājis pusgadsimts, un Baltijas republikas ir ekonomiski, ģeopolitiski, kulturāli cieši saistītas ar PSRS.

Esmu pārliecināts, ka tie, kas mūsu dienās izvirza jautājumu par izstāšanos no PSRS, spriež nereālistiski, ka viņi rīkojas vienkārši bezatbildīgi, jo «atvienošana» izraisītu asu konfliktu un traģediju. Taču tas nenozīmē, ka vajag vispār noraidīt iespēju kādai republikai izstāties no PSRS. Lai par šīm problēmām spriestu nopietni, jautājums ir jāizvirza sekojoši: lai jūtas mūsu republikas jūtas reāli suverēnas PSRS ietvaros, tas ir — nevajag krist gribonī, uzzinot, ka Igaunija var kļūt par tikpat neatkarīgu sociālistisku valsti, kāda ir Polija, vai Lietuva līdzīgi Mongolijai un Ungārijai nebūs PSRS sastāvdaļa. Teorētiski tādu varbūtību atļā nākotnē nevar noliegt. Bet tādu jautājumu izvirzīt tagad — tas nozīmētu ielaisties avantūrās.

Mērkim jābūt citādam: katrā republikā ir jānodrošina īstena suverenitāte PSRS ietvaros, tai jākļūst tieši par valsts savienību. Tagad tā nav, Republikas ir pārvērtušas par tādiem veidojumiem, kas izmanto pietiekosī dažādu, taču allaž ļoti nosacītu autonomiju, tās praktiski ir vienotas centralizētas valsts reģioni. Kā zināms, Lēņins tā nebija iecerējis. Viņš nākotnē saskatīja vienotu «Eiropa» un Āzijas republiku savienību, neatkarīgu sociālistisku republiku federāciju. Gluži dabiski, ka suverenitātei saprātīgas robežas jāsaņemas ar federālās valdības tiesībām — ir kopīga armija, ārējā politika un naudas sistēma. Mums ir jāatgriežas pie PSRS leņinskās struktūras.

Lūk, tāds ir vēstures zinātni profesora maskavieša J. Afanasjeva viedoklis gan par 1940. gada notikumiem Latvijā, gan par Baltijas republiku tālākas attīstības perspektīvām.

Ass signāls

Saules pilnā noriņā...

Kādreiz te ir bijusi viensēta. Tagad par to liecina tikai vecas, nekoptas ābeles. Un arī no kļūsās meža noras vairs nav ne vēsts. Ekskavatora rēķona, smago mašīnu stieptā rūķona pārvērtušas šo Preiļu tuvējā meža nostūrī par kaut ko līdzīgu rūķnieciskai zonai. Nu te pilnā sparā rit agrofirmas «Krasnii Oktjabrj» piederošā karjera augsve. Lai nu tā būtu — smiltis celtniekiem ir nepieciešamas, turklāt šinī karjerā tām ir vienreizēja kvalitāte. Tāpēc pret visu šo rosīšanos nekā nebūtu iebilstams.

Taču sašutumumu izraisa kas cits, proti — agrofirmas cietes rūnīca, kura te agrāk lika stiprās kartupeļus un līdz ar to pārmanotā tiesības izmantot šo zemes gabalu, rakāneniski kļūso meža nostūrī pārvērš par atkritumu izgāztuvi. Neticāt? Pagriezieties aiz siera rūpnīcas pa labi, pārvariet sažadēto zemesceļu nelielu gabalu un pārliecinieties paši. Dažu dabas postītāju, kuri

te izgāzuši ne vienu vien kravu, adreses noskaidrot grūti, taču par to, kurš te atstājis kartupeļu atbiras, ar ko bagātīgi nomēslota ceļmala, jāšaubās nav.

Ainu vēl papildina astoptonīga diželdegvielas muca, kura, kā izrādījās, pieder Preiļu 21. PMK iecirknim. Acīmredzot, iecirkņa bāzē mucai neatradās. Jā, patiešām — kāpēc gan piemēslot savas mājas (ir liecinieki, kas apliecina, ka diželdegvielu izmantojot motoru mazgāšanai) ja to var izdarīt meža nostūrī?

Atīmēsim: šīs neļiedzības notiek laikā, kad no visām tribīnēm, kad no visām avīzēm skan izmisuma pilni saucieni «nesagandēt vismaz to, kas vēl palicis pāri pēc mūsu «racionālās» saimnieciskās. Diemžēl cietes rūnīcas vadītāji, melioratori ir akli un kurli. Vai tiešām nav neviena, kas padarītu viņus redzīgus un dzirdīgus?

I. IVANOVA

Komjaunatnes gadadienai

Sogad oktobris ir svētku mēnesis komjaunatnei — tā svinēs savu 70. gadadienu. Atzīmējot šo nozīmīgo jubileju, Vissavienības grāmatu draugu biedrības Centrālās valdes prezidijs un Vissavienības Valsts grāmatu tirdzniecības apvienība «Sojuzkniga» no 23. līdz 28. oktobrim organizē grāmatu festivālu «Jaunā gārde pārbūvei». 29. oktobris būs festivāla fināls — klubu diena «Grāmata un jaunatne». Pasākumā iesaistīsies arī mūsu republikas grāmatnīcas, Grāmatu draugu biedrības pirmorganizācijas, kultūras iestādes, skolas.

Grāmatu festivāla galvenais mērķis — propagandēt jaunatnei veltīto sabiedriski politisko, populārzinātnisko un daiļliteratūru, kā arī aktuālo publicistiku. Jaunatnei interesanti varētu būt izdevniecības «Avots» un izdevniecības «Liesma» jaunatnes literatūras redakcijas jaunie izdevumi. Domājams, ka ļoti gaidīts būs piemēram, O. Vāciša dzejoļu krājums «Ex libris», kurā iekļauti dzejnieka agrāk nepublicētie dzejoļi.

I. STOPIŅA,

grāmatu tirdzniecības apvienības «Latvijas grāmata» propagandas un reklāmas daļas vadītāja

Labākā šoferu brigāde

«Lauktehnikas» rajona apvienības 1019. autotransporta uzņēmuma 12. autovadītāju brigāde trešā ceturksņa uzdevumu izpildīja par 104 procentiem. Pārvesti 50,2 tūkstoši tonnu piena.

Darbs nebūt nav viegls. Jā, dodas uz kolhozu attāļajām fermām, bieži vien — pa grūti izbraucamiem ceļiem. Tomēr brigādes autovadītāji allaž iekļaujas grafikā. Liela nozīme te ir arī tam, ka viņi uzmanīgi seko automašīnu stāvoklim, regulāri izdara tehniskās apkopes, palīdz vienam otram. Apvienībā uzskaita, ka trešajā ceturksnī 12. brigāde strādājusi vislabāk.

● ATTELA: 12. brigādes brigadieris Ārkādijs Groza (otrās no labās) sarunā ar šoferiem Vladislavu Stupānu, Jāni Poplavski un Ivanu Culkovu. Kopā ar viņiem brigādē vēl strādā Viktors Matvejevs, Antons Vucāns, Jānis Uzuliņš, Jānis Vilcāns, Feodosijs Dekterevs un Staņislavs Jaudzems.

J. SALNAVIESA foto

REZONANSE: jauna celtniecība Līvānos

● «Ar lielu interesi sekoju šim publikācijam...». Ar šādu frāzi sākas gandrīz vai visas redakcijā saņemtās vēstules, kurās skarts jautājums par iespēju atklāt Līvānos jaunu ražotni — lielpaneļu mājbuves cehu. Lasītāji jau no iepriekšējām publikācijām būs nopratuši, ka ir divi diametrāli pretēji viedokļi. Diemžēl pēc šo viedokļu izteikšanas pagaidām gandrīz neseko konstruktīvi priekšlikumi. Lai kā arī būtu, redakcija atkal ir saņēmusi kārtējo pasta sūtījumu un, lai izvairītos no atkārtotāšanās, nolēmām apkopot visas vēstules vienā kopējā apskatā.

Apskata virsraksts nemis no līvānieša M. Kitajeva vēstulēs, kurā viņš noliedz jauno celtniecību un izvirza šādu pretargumentus: «1985. gadā, izskatot Līvānu attīstības ģenerālo plānu, republikas valdība pamatoti ierobežoja iedzīvotāju skaita pieaugumu — jau toreiz bija redzams, cik neproporcionāli attīstās Līvāni. Bez tam rūpnieciskās produkcijas izstrādē, rēķinot uz vienu pilsētas iedzīvotāju, salīdzinājumā ar pārējām tā sauktajām republikas «mazajām» pilsētām Līvānos ir visaugstākā. Tāpēc baidīt iedzīvotājus ar pilsētas pakāpenisku «atmiršanu» nepavisam nav prāta darbs».

Autors skar arī tādas problēmas kā kadru un transporta jautājumi u. tml. Savukārt līvāniešu L. Rudziša jautā: vai drīkst plānot jauna ceha celtniecību, iekams republikā nav izdarīta aptauja par to, kādas mājas lauciniekiem šobrīd visvairāk vajadzīgas? Vēstules autore uzskata, ka laucinieki grib dzīvot plašās, siltās mājās, kuras būtu izturīgas un kalpotu pēc iespējas ilgāk. Neviens vairs nekāro pēc Līvānu mājām, kuras patlaban izvedam ārpus savas republikas. Vai tiešām mums tagad jānoraksta miljoni, lai tūlīt prasītu vietā jaunus? Tā jautā mūsu lasītāji.

Ideju par jaunā ceha būvi var kvalificēt tikai kā ekonomisku tuvredzību, — tādas ir Preiļu 21. PMK inženieris M. Bīrzākas domas. «Ja šodien Līvāniem uzspiež jauna ceha celtniecību, tad derētu atcerēties, cik miljardu mūsu valstī jau izšķiests, būvējot nevajadzīgus objektus. Līdz šim uzceltās rūpnīcas nav sevi attaisnojušas. Vēl sliktāk — tās kaitē veselībai.» Tālāk M. Bīrzāka analizē, cik ekonomiski lietderīgi ir paplašināt tādas uzņēmumus kā Līvānu eksperimentālā biokīmiskā rūpnīca, stikla fabrika. Mūsu lasītāji ir savs viedoklis arī par tā dēvētajiem migrantiem: «Aizkarpatu iedzīvotāji taču mums ne tikai dod, bet arī no mums ņem». M. Bīrzāku uztrauc vēl viena problēma — ja mēs turpināsim atņemt kaimiņrepublikām darba spēku, agri vai vēl pienāks diena, kad šāda mūsu rīcība tiks sodīta — taisnīgi un bargi. Asu polemisku vēstuli mums

jumam — Līvānu mājas nav izskatīgas, tās nepriecē acis. Bez tam šīs ēkas ir pārlieku dārgas. «Nepārdomāti rīkojās tie, kuri iecerēja uzcelt un arī uzcēla šeit kombinātu.» — domā vēstules autors. — «Tagad grib šo kļūdu labot, bet — par sliktu pilsētu. Savstarpēju sapratni varam panākt, tikai rodot kopējas intereses.»

Pirms turpinām ielūkoties citās vēstulēs, piebildešu, ka gandrīz visi vēstulju autori raksta

piecēsāmības preču. Nerunājot nemaz par pārējo, ko esam raduši pieciest. Nav grūti iedomāties kādas sekas izraisīs jaunā celtniecība.» (J. Caune). «Apstāsimies pie gastronomijas veikala un mēģināsim nopirkt labot, bet — par sliktu pilsētu. Savstarpēju sapratni varam panākt, tikai rodot kopējas intereses.»

Pirms turpinām ielūkoties citās vēstulēs, piebildešu, ka gandrīz visi vēstulju autori raksta

šiem ilgi. Milicijas iecirkņu inspektoriem un māju vecākiem vajadzētu nopietnāk nodarboties ar šo jautājumu risināšanu. M. Kitajevs ieteic konstruēt koksnas konstrukciju rūpnīcas cehu, jo tas būtu pareizāk nekā tērēt miljonus jaunus ražotnes būvei. Cerams, ka atbildīgie darbinieki šo viedokli nems vērā.

Bet, lūk, ko redakcijai raksta vairāki Līvānu jaunieši: «Mēs nevaram saprast, kāpēc daudz vēstulju autori ir tik skeptiski un naidīgi noskaņoti pret jaunā ceha celtniecību. Varbūt sarežģītās ekoloģiskās situācijas dēļ? Bet Līvānos gaiss vairs nevar kļūt vēl piesārņotāks. Vajag ieviest kārtību jau esošajos uzņēmumos. Mēs neuzskatām jauno cehu par nezin kādu burvi. Un tomēr — jaunais cehs vismaz dod cerības, ka tiks pārvarēta atpalcība infrastruktūras ziņā. Nākamais jautājums: kur mums strādāt? Katrs no mums taču vēlas strādāt labi atalgotu un augsti kvalificētu darbu. Bez tam — mēs negribam stāvēt rindā uz dzīvokli desmit vai pat divdesmit gadus.» Šo vēstuli parakstījuši I. Stalidzāns, A. Streļņikovs, R. Sarkanais un citi. Iespējams, ka šī vēstule izraisīs protestu, tomēr nedrīkstam neuzklausīt arī jauniešu domas (to pašu, par kuriem «aizkustinoši» rūpējamies).

Vērtējot laikraksta aizsāktu diskusiju, gribas teikt: jā, līvānieši, un ne tikai viņi, pa īstam apliecinājuši savu pilsoniskumu un ierietesību savas pilsētas liktenī. Redakcija pateicas visiem autoriem, kas tā rakstījuši. Viņu viedokļus darīsim zināmus gan rajona vadībai, gan republikāniskajai apvienībai «Lauku celtnieki». Tiesa, diskusiju kultūras mums vēl ļoti pietrūkst. Tikai nevajag tādēļ aizbildināties ar demokrātiju un atklātību. Daudzi vēstulju autori savos strīdos skar arī personisku faktorus, apvainojot celtniecības piekritējus vai visos pasaules grēkos — bijušos un nebijušos.

Un nu — par pašas redakcijas nostāju. Dažos darba kolektīvos domā, ka redakcija problēmu izgaismo vienpusīgi un publicē tikai protesta vēstules. Pilnīgi droši varu apgalvot, ka pagaidām bez ievēribas nav atstāta neviena vēstule. Tā nav redakcijas vaina, ka pašlaik daudz vairāk saņemam tādu vēstulju, kuru autoru nostāja šajā jautājumā ir noraidoša.

Atbildam tiem lasītājiem, kuri izteikuši lūgumu vēlreiz uzziņāt projektu vadītājam V. Saitera domas: Vitoldš Saiters absolūti mums visdrīzākajā laikā šādu publikāciju uzrakstīt.

Apskatu sagatavoja I. KOROLOVA

Par ko domājam un strīdamies

Vēstulju apskats

atsūtījis līvāniecis P. Djatlo. Līvānos viņš dzīvo kopš 1950. gada, tādēļ var salīdzināt agrākos laikus ar šodienu. P. Djatlo apstrīd Latvijas KP rajona komitejas otrā sekretāra P. Romanova un siera rūpnīcas direktora P. Zukuļa viedokli, apvainojot viņus gigantomānijā. Autors vērs uzmanību arī uz to, ka ne pilsētas varai, ne sabiedrībai nav nekādas noteikšanas pilsētas attīstības jautājumos. Tā paklausīgi dara to, ko diktē rajona centrs. Savu izteikumu P. Djatlo pamato, minot gadījumus ar tiltu pārī Dubnā, «Eš solidarizējos ar pašreizējo pilsētas mēru, kurš negrib pielaut, ka viņa mājā stalgātu ar netīrām kājām. Tāpat jau ir pietiekami piebraudāts!» Vēstules autoru uztrauc arī republikāniskās apvienības «Lauku celtnieki» priekšsēdētāja R. Majejska nostāja. Viņš jautā: «Iznāk, ka šis vadītājs, kurš agrāk dzīvojis un strādājis Līvānos un tikai tagad pārcēlies uz galvaspilsētu, ir pavisam aizmirsis, cik bēdīgā stāvoklī ir mūsu pilsēta. Vai gan citādi viņa vadītājs resors uzspiestu Līvāniem ideju par vēl vienu rūpniecības uzņēmumu (ar vēl vienu kūpošu dūmeni) būvi?»

Analoga ir arī būvmateriālu un konstrukciju kombināta strādnieka J. Caunes nostāja. «Cienījamie rajona vadītāji! Vai jūs neuztrauc tas, ka agrofirma «Krasnij Oktjabri» savu firmas veikalu atvēra Daugavpilī nevis Līvānos? Acīmredzot Līvāniem tiek lemts cementa un betona nīlsetas liktenis.» Vēstules autors pilnīgi piekrit M. Dubinina viedoklim, ka laukiem nav vajadzīgas daudzstāvu betona kastes. «Solījumiem vairs neviens netic, jo neviens solījums netiek izpildīts un neviens solītāis līdz šim pie atbildības nav saukts.»

Ieklausīties tautas balsī rajona un republikāniskās apvienības «Lauku celtnieki» vadītājus acina arī līvāniecis M. Noškova. Jāpiekrit viņa izteiktajam vērtē-

par to, cik nelīdztiesīgā stāvoklī šai rūpnieciskajai pilsētai ir rajonā. «Cik ilgi vēl pieļaus to, ka Līvānos cel tikai rūpniecības uzņēmumus, kamēr Preiļos — sociālos un kultūras objektus? Līvānu pilsētas tautas deputātiem vienreiz vajadzētu sadusoties un, izmantojot savas tiesības, kurā taj piešķirusi padomju vara, panākt taisnīgu budžeta sadali. Ja rajona vadība nevar atrisināt šo jautājumu, tad deputātiem jāizvirza augstākām instancēm prasība atdalīt pilsētu no Preiļu rajona.» (L. Rudziša). Viņas viedokli atbalsta arī darba veterāns J. Trokša: «Rūpniecība iegūta peļņa tiek pārskaitīta rajona centram, kur to arī izmanto. Noteikumi, kas pieļauj šādu stāvokli, būtu jāpārskatā un vismaz 50 procenti no peļņas būtu jāatstāj pilsētai, kuras teritorijā uzņēmums atrodas. Tad arī Līvānos ar laiku varbūt uzceltu savu peldbaseinu, tirdzniecības centru, ierīkotu parku un hokeja laukumu.»

Kā vadmotīvs visās vēstulēs ir pilsēta aktuālā pārtikas problēma. To viegli saprast — cilvēki raksta par pašu nepieciešamāko, par to, kas viņiem varētu būt, bet kā diemžēl nav. «Kādreiz Līvānos bija sava, kaut arī neliela, pienotava. Tagad šai ēkā ar vieglu roku iekārtots bezalkoholisko dzērienu cehs, kurš ražo ne jau augstākās kvalitātes limonādi. No apkārtējiem kolhoziem pienu tagad ved uz Preiļu siera rūpnīcu, bet pašus līvāniešus apēdā ar Daugavpils pienu kombināta produkciju. Kādreiz Līvānos bija sava lopekautuve, savs desu cehs. Lai gan šie cehi bija mazjaudīgi, to ražotās produkcijas tomēr pietika gan pašiem līvāniešiem, gan caurbraucējiem. Kādēļ šodien, cienījamie rajona vadītāji, veikalus nīlki ir tik tukši?» (P. Djatlo). «Nē, Līvāni nav «atmirstoša» pilsēta, Līvāni ir «tukša» pilsēta. Ja, desmitiem gadu neesam redzējuši normālu maizi, nav arī citu pirmās ne-

das no 24. CRBP strādnieka S. Zabiņako vēstules.)

Mūsu lasītāji neatstāj bez ievēribas arī jautājumu par ekoloģisko situāciju rajona rūpniecības centrā. M. Bīrzāka pārmet rajona laikrakstam, ka tajā maz vēl lasāms materiālu par šo tēmu. Viņa uzsver, ka Līvānos gandrīz nemaz nav humanitāras inteliģences, bet tehniskie darbinieki nav ieinteresēti runāt par trūkumiem savā darbā: rūpniecības uzņēmumi taču piesārņo gan gaisu, gan ūdeņus, novadot upēs netīros notekūdeņus. Mums nav tiesību izvairīties no atbildības ne tikai nākamās, bet arī pašreizējās paaudzēs priekšā. Līvānos beidzot vajadzētu atvērt nevis resoru, bet neitrālu laboratoriju, kas ik dienas informētu iedzīvotājus par ekoloģisko situāciju pilsētā.

Bet, lūk, rindās no līvāniešu Z. Saurovas vēstules, kurā izskan sauciens pēc palīdzības: «Goda vārds, kad izeju ar bērniem pastaigāties, nezinu, uz kuru pusi doties, kur tīrāks — pie Dubnas vai Daugavas (starp citu, abās šajās upēs peldēties vairs nedrīkst). Varbūt pakļaujot pa tuvējo mežu, kurš jau ir pilns ar rūpnieciskiem atkritumiem?» Mūsaprāt, mazsvarīgs nav arī jautājums, kuru savā vēstulē skar A. Aļehno: «Gribētu jautāt, kāpēc līvānieši neiebilst pret gaismas vadu ceha paplašināšanu stikla fabrikā? Nevienam nav noslēpums, ka šī ceha produkcija ir ļoti kaitīga.»

Ko lai darām? Kā jau minēju, konkrētu priekšlikumu ir maz. Tomēr mūsu lasītāji saredz iespēju, kā atrisināt vismaz dažas no sasāpējušām problēmām. Piemēram, P. Djatlo raksta, ka radusies nepieciešamība veikt pilsētas dzīvokļu fonda revīziju. Tikai jāizveido šim nolūkam kompetenta komisija. Līvānu pilsētā ir ne viens vien dzīvoklis, kurš skaitās apdzīvots, bet tā saimnieki nav redzēti mēne-

Sports

Sports

Atbalstām!

Preiļu 1. vidusskolas fizikultūrieši, atsaucoties uz aicinājumu atbalstīt Latvijas Nacionālās olimpiskās komitejas (NOK) nodibināšanu, 6. un 7. oktobrī rīkoja krosa sacensības ar simbolisku olimpiskās lāpas lededgšanu.

Atklāšanas parādē apsveikumu sportistiem nolasiņa un aicinājuma būtību par republikas NOK nodibināšanu izskaidroja skolas direktors Jānis Eglītis. Skolas fizikolektīvs uzrakstīja aicinājumu par to, lai mūsu republikā izveidotu NOK. Savu piekrišanu tam skolēni apstiprināja ar parakstiem.

Labākie skolas vieglatlēti Z. Skutele, I. Bečs, A. Petrovs estrādēs pakāpieniem devās «kalnā», lai aizdedzinātu simbolisku olimpisko uguni.

Gandrīz visi 4. — 11. klašu skolēni piedalījās krosa sacensībās. Savās vecuma grupās uzvarēja I. Ziemele (4. b.klase), E. Bečs (4. a.klase), S. Veigule (6. c.klase), I. Šnepsts (6. c.klase), I. Kitajeva un M. Zārāns (8. klase), Z. Skutele (11. c.klase) un I. Bečs (11. a.klase).

Sis mazais pasākums skolēnos radīja ļoti pozitīvu noskaņojumu. Kaut arī jaunāko klašu skolēni varbūt pagaidām tā īsti nesaprot, ko viņiem un visai mūsu republikai dotu NOK nodibināšana. Tas būtu milzu stimuls turpmākajā sporta un fizikultūras attīstībā. Jo daudziem labākajiem Latvijas sportistiem pavērtos ceļi uz Olimpiskajām spēlēm — varbūt jau uz Barselonu 1992. gadā.

A. POSEIKO,

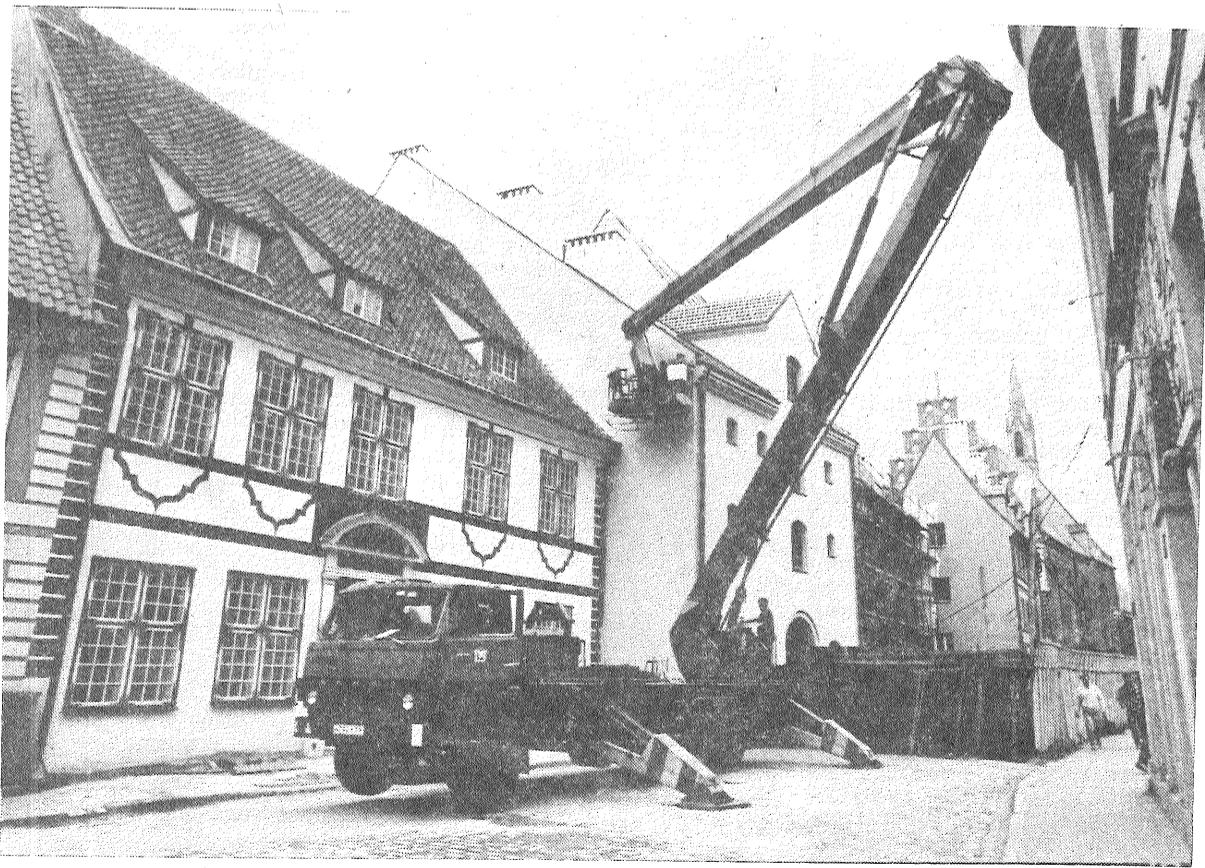
Preiļu 1. vidusskolas fizikultūras skolotājs

Rudens kross

Ar komjaunatnes un arodbiedrību rudens krosa sacensībām allaž noslēdzas vasaras sporta sezona. Tā bija arī šogad. Pēc neilga pārtraukuma (pērn sportošana izpalika) Preiļu parks aicināja veselīga dzīvesveida popularizētājus — krosistus.

● Polijas senatnes pieminekļu restaurācijas uzņēmuma speciālisti beidz darbus Skārņu ielā. Vecrīgā jau daudzas ēkas atguvušas savu agrāko izskatu.

● ATTELĀ: restauratoru pēdējie darbi Skārņu ielā. V. LIŠICINA foto

„LEŅINA KAROGS”

Laikraksts iznāk otrdienās ceturtdienās un sestdienās latviešu un krievu valodā

«Ленина Карогс» («Ленинское знамя»). Газета Прейльского районного комитета Коммунистической партии Латвии и районного Совета народных депутатов на латышском языке, г. Прейли, Латв. ССР. Издательство «Звайгзне», г. Рига, ул. Горького, 105.

Rudens darbos un atpūtā

Ir atnācis zeltainais rudens. Visi ceļi, iaciņas, meži, klajumi ir parklāti ar zeltā izšūdinātu paklāju. Koki sapošušies kā uz karnevālu. Saule vaļņi nesmaida tik jauki un silti kā vasarā. Tai nav vaļņi siltu staru, ar kuriem sildīt zemi. Nozied pēdējās rudens puķes.

Rit rudens darbi kolhozā un mājās. Mūsu skolas skolēni palīdzēja savam dzimtajam kolhozam novākt ražu, parīsu kartupeļus, raut un tīrīt galda bietes. Uz darbu ieradāmies katru dienu, maz bija kavējumu. Strādājām cītīgi un kārtīgi, jo šīs bietes veda uz veikaliem. Gan jau pircēji būs apmierināti ar mūsu novāktu ražu. Taču mēs šai laikā ne tikai strādājām, bet arī organizējām skolā dažādus pasākumus, ekskursijas.

Pirmais skolas pasākums bija pārgājiens. Katra klase izvēlējās sev maršrutu. 8. klase brauca uz Aglonu. Tur Aglonas kultūras nama direktore J. Streike vadībā viņi iepazīs ar kultūras namu, bibliotēku, aplūkoja izstādi, kas veltīta dzemniecībai un skolotājam R. Tabinei. Ar klusuma brīdi godināja Lielajā Tēvijas kara kritušo cilvēku pie-

miņu. Aplūkoja arhitektūras pieminekļus un skaistos Aglonas ezerus. 7. klase bija Gailišos, pie tam no Preiļiem līdz pat Gailišiem gāja kājām. Tur iepazīs ar Gailišu skolu, apskatīti Gailišu ezeru, G. un 5. klase brauca uz Pelēciem.

Tikās ar Niedru skolas skolēniem. Tad visi draudzīgi gāja pie skolotāja K. Butlera. Sis skolotājs tagad ir pensionārs, bet viņam ir interesanta nodarbošanās. Viņš audzē daudzus skirņu dālijas, kuru ziedu dažādību skolēni todien varēja apbrīnot. Pelēcos skolēni apskatīja arī vecās dzirnavas, 4., 3., 2. un 1. klases skolēni gāja pārgājienā pa dzimto kolhozu. Bija biju dravā, tikās ar bitenieku, Sovan kas krasos rotalājās un maksķērēja zivis.

Viens no skaistākajiem pasākumiem skolā bija ziedu kompozīciju izstāde. Katrs skolēns bija izveidojis savu kompozīciju. Skaistākās un interesantākās bija: «Pirmā saņa» (R. Griboņiks, 8. kl.), «Nāc nakts» (L. Vindule, 7. kl.), «Put, vējini!», «Baltās miera dienas» (O. Upeniece, 6. kl.), «Rudentiņš» (J. Skutele, 6. kl.), «Cīņa par dzi-

vību» (N. Skutelis, 5. kl.), «Nemirstības» (I. Bogotā, 4. kl.). Skaisti ziedus bija sakārtojuši 1. — 3. klašu skolēni.

Interesants bija brauciens uz Jasmužu un Dzēlas dienu sariņojumu Jasmuža apskatījām arī izstādi «Pēc Gunara Piederles motīviem», keramikas un rokdarbu izstādi.

Septembra beigās mēs braucām ekskursijā uz Rudāles pili un uz Tērvēni. Rudāles pili bija ļoti skaisti un interesanti. Bija istabas, kur redzējam apzeltitus rotalājus. Mēs ietāmies tā, it kā pašī būtu prinči un princeses. Tērvētē mēs pabijām muzejā un daudz uzzinām par Annu Brigaderi. Tad mēs pastaigājāmies pa «Spridīša takām». Redzējām Anneli ar saviem draudzenēm, Meža ķēniņu, kuplo Anneles liepu. Mums ļoti patika šī ekskursija.

Tā mūsu skolas skolēni šoruden ne vien raženi strādā, bet arī ļaiki un interesanti pavada brīvo laiku.

I. KOKORITE,
Priekulū astongadīgās skolas
6. klases skolniece

Redaktors P. PIZELIS

LTF

paziņojums

Piektdien, 21. oktobrī, plkst. 18.00 Livānu kultūras namā notiks Latvijas Tautas frontes Livānu nodaļas dibināšanas konference.

Dienaskārtībā: ziņojums par Latvijas Tautas frontes dibināšanas kongresu; atbalsta grupu darbības koordinācijas jautājumi; LTF Livānu nodaļas programmas apspriešana un pieņemšana.

Orgkomiteja

CIENIJAMIE
LASITĀJI!

Neaizmirstiet pasūtīt rajona laikrakstu «Leņina Karogs» 1989. gadam! To jūs varat vēl izdarīt līdz šī mēneša beigām.

TIKAI 3 DIENAS!

18., 19. un 20. oktobrī Preiļos viesojas pārvietojamais
ZOOCIRKS.

Ekspozīcijā varēs apskatīt vairāk nekā 50 veidu dzīvniekus, kuri sastopami visos mūsu planētas kontinentos. To vidū — lauvas, tīģeri, panteras, jaguāri, pumas, lūši, dingo suņi, vilki, baltie, brūnie un Himalaju lāči, pērtiķi, Āfrikas begemots un citi dzīvnieki.

Darba laiks no plkst. 10.00 līdz 18.30.

Plēsīgo zvēru barošana notiks skatītāju klātbūtnē plkst. 17.00.

Zoocirks izvietosies bērnu spēļu laukumā Košukova ielā.

TIKAI 3 DIENAS!

18., 19. un 20. oktobrī Preiļos viesojas

MOTOCIRKS.

Motocirks piedāvā aizraujošus priekšnesumus atrakcijās «Motovertikāle» un «Drosmes lode». Piedalās motosportisti un cirka mākslinieki.

Darba laiks no plkst. 10.00 līdz 18.30.

Motocirks darbosies laukumā Košukova ielā.

27. oktobrī plkst. 19.30 Livānos viesojas

L. PAEGLES VALSTS VALMIERAS DRĀMAS TEĀTRIS
ar Dž. Masterofa, Dž. Kāndera, F. Eba mūziklu «Kabarē». Biļetes var iegādāties kultūras namā.

LIVĀNU PILSĒTAS KULTURAS NAMĀ

kopš šī gadā 17. oktobra darbojas spēļu automātu istaba. Spēļu automātu istaba atvērta otrdienās, trešdienās un ceturtdienās no plkst. 14.00 līdz 18.00.

Lūdzam bērnus apmeklēt spēļu automātu istabu.

Livānu pilsētas kultūras nams

Viens mūžs ir pēkšņi iris,
Un otra nebūs vaļņs.
(E. Stērste)

Esam kopā ar Albērtu Veiguli
sāpju brīdī, BRĀLI izvadot
smiltājā.

Daugavas augšgalā meliorācijas
sistēmu pārvaldes Preiļu
iecirknis

Vien paliks mīlestība tava
Kā sāpju un kā laimes mērs.
(O. Rikmanis)

Izsakām visdziļāko līdzjūtību
Bronislavai Cepurniecei ar ģimeni,
MĀMUĻU smiltājā aizvadot.

Mājas kaimiņi

Izsakām visdziļāko līdzjūtību
Lielā Tēvijas kara veterāna
ANTONA IGNATA d. VUCĀNA
tuviniekiem, viņa traģiskās nāves
gadījumā.

Aizkalnes ciema izpildkomiteja

Te bij saule, te aizbrīda
Aiz melniem mākoņiem,
Te bij mīla māmuliņe,
Te apgūla smiltainē.
(T. dz.)

Izsakām dziļu līdzjūtību
Staņislavam Utinānam, MĀTI
pēdējā gaitā izvadot.

Preiļu 24. CRBP kolektīvs

Par mīlu sirdi, čaklām rokām
Tev vieglas smiltis, māmuliņ!
(J. Osmanis)

Izsakām dziļu līdzjūtību Jānim
Utinānam, uz mūžu no MĀTES
atvadoties.

Preiļu linsēklkopības stacijas
kolektīvs

Skumju brīdī esam kopā ar
ELIZABETES BUTĀNES
piederīgajiem, izvadot viņu kapu kalniņā.

Kolhoza «Rīts» kolektīvs

REDAKCIJAS ADRESE: 228250, Preiļos, Komjaunatnes ielā 1.

TĀLRUŅI: redaktors — 22059, redaktora vietnieki — 21996,
atbildīgais sekretārs — 22154, agrorūpnieciskā kompleksa, jaunatnes dzīves un sporta nodaļas — 21759, rūpniecības, celtniecības un kultūras nodaļas — 21985, grāmatvedība, uzzīņas par sludinājumiem — 22305.

Laikraksts iespiests Latvijas PSR Valsts izdevniecību, poligrāfijas un grāmatu tirdzniecības lietu komitejas Daugavpils tipogrāfijā 228400, Daugavpils, Valkas ielā 1. 1 nos. iespiedloksne. Ofsetiespiedums.

Metiens 14 138 eks. (latv. val. 10 042 eks., krievu val. 4 096 eks.).
Indekss 68199.

Pas. 1479.